

ПОРУКЕ

ДВАДЕСЕТ ОСМОГ СУСРЕТА ПРАВНИКА У ПРИВРЕДИ СРБИЈЕ

(Златибор, 27-29. мај 2019. године)

ДВАДЕСЕТ ОСМИ Мајски сусрет правника у привреди Србије одржан на Златибору (хотел „Мона“) од 27. до 29. маја 2019. године, са темом „ПРИВРЕДА И ПРИВРЕДНА ДРУШТВА“, у присуству преко 350 учесника (правника из привреде, правосуђа, управе и других организација), уз учешће 100 подносилаца реферата из земље, као и из САД-а, Немачке, Црне Горе, Словеније, Хрватске и Републике Српске усваја следеће

ПОРУКЕ

1. Правници у привреди Србије су јединственог уверења да привредна друштва представљају основне економске јединице, чија је битна карактеристика стварање профита. На овој претпоставци базира се и њихов живот, као и живот датог друштва, државе. Отуда је систем уређења ових друштава од посебне важности за развој и конкурентност. Овај систем налаже одговарајући избор и обим избора државне регулативе, посебно правилан одабир импертивне регулативе и диспозитивне регулативе, с обзиром на то да само ова последња омогућује слободу уговарања и креацију институције „друштво-уговор,“ што је инвестициона потреба. Овај систем такође налаже и избор и обим избора саморегулативе привредних друштава, у циљу даље афирмације института „друштво-уговор.“ Тридесетогодишње новије искуство Србије (1989-2019) уређења система привредних друштава је репрезентативан временски узорак за релевантне закључке прошлости за будућност – како даље!?
2. Правници у привреди Србије сматрају да је зрело време за стабилизацију регулативе постојећих правних форми привредних друштава, ради веће правне сигурности и предвидљивости, али и за проширење правних форми привредних друштава утврђених српским законом који уређује привредна друштва, управо из потребе јачања уговорне природе нејавних акционарских друштава, с једне стране, као и из потребе афирмације уговора и уговорне природе привредних друштава, с друге стране, те предлажу увођење три нове правне форме привредних друштава у српски привредноправни простор: тајно друштво, ортаклук с ограниченом одговорношћу и поједностављено акционарско друштво, као и увођење још једног привредног субјекта: предузетник с ограниченом одговорношћу (ради смањења ризика предузетника).
3. Правници у привреди Србије, полазећи од досадашњих искустава функционисања привредних друштава и судске праксе, указују на недовољну заштиту интереса привредног друштва као правног субјекта и на често повлађивање на закону незасновано интересу власника друштва и поред законске обавезе примата интереса самог привредног друштва. Оваквим приступом угрожавају се интереси поверилаца привредног друштва, као и интереси запослених и државе као фискауса. Најкарактеристичнији пример оваквог неразумевања текста и духа закона који уређује привредна друштва је ретка примена у судској пракси института пробијање правне личности, чиме интерес привредног друштва постаје жртва на закону незаснованог интереса власника тог друштва.
4. Полазећи од теорије корпоративног управљања, института „интереса друштва“ и природе акционарског друштва, правници у привреди Србије не прихватају широку концесију права несасгласних акционара на излазак из друштва уз обавезу откупа њихових акција од стране друштва, која нема ни економског оправдања, те уместо постојећег концепта „именованих“ девет основа овог права у српском компанијском праву, предлажу његово везивање за злоупотребу права контролног акционара (теорија злоупотребе права већине), евентуално кориговано са

неким појединачним основима, попут статусних промена привредних друштава и промене правне форме.

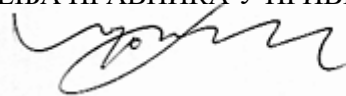
5. Правници у привреди Србије указују аргументовано на бројне правне контроверзе регулативе закона који уређује привредна друштва, чиме страда правна сигурност, а нарочито: уређење принудне ликвидације, уређење режима заједничке имовине супружника и власништва удела и акција привредног друштва, уређење наслеђивања удела у појединим формама привредних друштава, уређење изјава и гаранција у уговорима о продаји удела, уређење учешћа запослених у програмима улагања инвеститора, уређење деривативне тужбе, уређење уговора о гласању акционара, уређење института промотера, уређење дигитализације компанијског права и слично.
6. Правници у привреди Србије и овога пута указују на лошу праксу уређења појединих правних питања посебним законима, попут недавног доношења закона који уређује питање кредита у швајцарским францима и њихове конверзије у евро, без обзира на политичке потребе, јер то мења природу закона као општег акта у појединачни акт, чиме страда конзистентност правног система и правна сигурност. Ово посебно имајући у виду исхитреност његовог доношења и ризик могућих инвестиционих спорова пред инвестиционим арбитражама банака као поверилаца, што је већ пракса у неким другим земљама бивше земље у потпуно истом правном окружењу. У вези с овим указује се и на доста правно нефундиран став Врховног касационог суда, који отвара бројна правна питања конзистентности правног система и потребног нивоа правне сигурности.
7. Правници у привреди Србије и овог пута изражавају незадовољство односом правног поретка према арбитражном решавању привредних спорова, који је посебно угрожен нерестриктивним ставом законодавца око судске контроле арбитражних одлука (могућност тростепеног одлучивања у поступку поништаја арбитражне одлуке, што одвраћа инвеститоре од уговарања надлежности домаће арбитраже), као и олаким посезањем највиших судова за поништајем арбитражних одлука донетих од арбитражних већа које бирају саме уговорне стране и која по правилу укуључују и водеће стране арбитраже реномиране у области арбитражног решавања спорова.
8. Правници у привреди Србије скрећу пажњу на потребу праћења развојних трендова у арбитражном праву, како у сфери комерцијалних арбитража, тако и у сфери инвестиционих арбитража, попут потребе уређења отворених питања дејства развоја робота на право, па и арбитражно право, те и решавања арбитражних спорова путем робота, посебно код тзв. паметних уговора код којих нема потребе за присуством људског фактора који цени правне стандарде потребне за предметну одлуку (неплаћање закупнине и лизинг накнаде, неплаћање кредит рата и слично).
9. Правници у привреди Србије указују на неузорност последњих измена Закона о стечају, као и на нека отворена питања у вануговорној одговорности стечајног управника и бројне незаконитости у поступку поводом института унапред припремљеног плана реорганизације и пребијања потраживања у стечајном поступку.
10. Правници у привреди Србије, такође, скрећу пажњу законодавца и струковне јавности на бројне недостатке регулативе извршног права, посебно у поступку ненамирења извршног повериоца, изузимању од извршења и неједнакости извршних поверилаца у том погледу, изузећу јавног извршитеља и одлагању извршења, иако поздрављају неке последње промене извршног права усмерене на већу правну и имовинску сигурност извршних дужника.

11. По мишљењу правника у привреди Србије и област јавних набавки пати од бројних недостатака регулаторног оквира, како на институционалном плану тако и на процедуралном плану, а посебно у области заштите слободног приступа информацијама од јавног значаја и управно-судске процедуре обезбеђења безбедности хране. У вези с тим посебно је неприхватљива појава усклађивања општег управног законодавства са посебним законодавством, као и евидентна неефикасност управног судства, без обзира на разлоге.
12. Правници у привреди Србије указују на важност института управних уговора (уз контроверзност њихове правне природе, укључујући и сам термин) за домаћу привредноправну праксу, као новог правног феномена, као и на бројне новине управног поступка и управног спора у контексту нових управноправних прописа, што такође може отворити питање домена арбитрабилности у овој новој уговорној сфери са примесама и јавноправне сфере.
13. Правници у привреди Србије залажу се и за унапређење заштите имена културних знаменитости жигом, унапређење заштите повреде ауторског права на интернету, унапређење заштите података о личности, разграничење отворених питања повезаности заштите интелектуалне својине и заштите личности, као и других бројних питања заштите жига и дизајна.
14. Правници у привреди Србије предлажу низ новина у области подстицаја улагања у српску привреду који се не исцрпљују само у пореској сфери, а такође и у области унапређења регулативе заштите конкуренције, попут: респекта моћи купца, улоге нагодбе код рестриктивних споразума, одређивања релевантног тржишта и слично.
15. Правници у привреди Србије снагом своје професионалне вокације предлажу и унапређење правног оквира трговинског и међународног трговинског права, као и уговорног права уопште, у вези низа правних института: проширење дефиниције општих услова пословања ради заштите слабије уговорне стране, располагања супружника непокретношћу у заједничкој својини и контроверзама око уписа оба супружника у катастар као јединствен регистар непокретности, правног режима уговора о друмском превозу путника закљученог путем интернет платформе, неимовинске штете правних лица, ограничења слободе уговарања у сфери потрошачких уговора и слично.
16. Посебну пажњу правника у привреди Србије привлаче и бројна питања из области права осигурања, а нарочито: пренос портфеља осигурања, фидуцијарна дужност поступања дистрибутера осигурања у најбољем интересу потрошача услуга осигурања, једностран раскид уговора о осигурању закљученог на даљину од стране корисника услуга осигурања, осигурање поверења као инструмент заштите имовине привредних друштава, медијација у области осигурања.
17. Правници у привреди Србије су јединственог уверења да сфера радних односа и социјалног права захтева и даље значајна регулаторна побољшања, а посебно у вези: грађанскоправне одговорности послодавца за дискриминаторне акте запослених према трећим лицима, заштите запослених код тзв. „преноса предузећа“, статуса привредних друштава за волонтирање, прихваћивања европских радноправних стандарда у вези обавештавања и консултовања запослених, правних и економских подстицаја превенције повреде на раду и професионалних обољења, улоге радних кооператива, евентуалне кумулације зарада и старосних пензија, анекса уговора о раду, значаја законског скраћивања радног времена као инструмента борбе против незапослености, уређења отворених питања радног односа изван просторија послодавца и других.

18. Правници у привреди Србије залажу се за разјашњење бројних отворених питања примене Прилога Г Споразума о сукцесији, попут могућности или немогућности непосредне примене и евентуалне потребе закључења специјалног БИТ-а за примену, отклањања дилеме да ли поред државе као дужника повраћаја имовине по основу сукцесије то могу бити и привредни субјекти и физичка лица, као и отворена питања реципроцитета у примени Споразума и приступа суду, како би се заштитили интереси Србије и њених привредних субјеката и грађана, посебно у условима јасних манифестација угрожавања тих интереса од стране судова појединих република бивше земље.
19. Правници у привреди Србије и овога пута указују на потребу бржег усклађивања наставних планова и програма правних факултета, као и развијање нових форми континуираног образовања посленика права, како би били не само упознати са новим развојем права и тиме новим правним институтима, већ и како би могли да одговоре на изазове нових развоја технологије која последично има за појаву и својеврсну „револуцију у праву“. Такве појаве су нарочито дигитализација права, дематеријализација, „паметни уговори“, уговори тзв. „blockchain-а и њихово потенцијално стварноправно дејство ега оппес, закључење бројних уговора на даљину уз помоћ интернет платформи и њихово правно дејство и слично.
20. Правници у привреди Србије и овога пута посебно истичу значај добре примене права, чак и у условима „неподношљиво неправедних закона“ (идући „корак даље од закона али не без закона“), залажући се за животност и допринос идеји права креативних сокова судске (и арбитражне) праксе, која тиме и у условима строге поделе власти врши својеврсно затварање круга мисије права доследном индивидуализацијом апстрактне неживотне законске норме применом на конкретни животни случај. За овакву мисију примене права потребна је чврста, непоколебљива, трајна, непролазна, на закону увек заснована, а не од закона отуђена, професионална у сваком погледу, не полупрофесионална, бранљива и аргументована, не небранљива и дискрециона, убедљива и уверљива, не неуверљива и неуверљива, предвидљива а не непредвидљива судска пракса.
21. Правници у привреди Србије, коначно, залажу се за продуктивнију сарадњу судске и арбитражне сфере власти са научним посленицима, кроз одговарајуће у развијеном свету присутне и, без сумње, потребне форме веће изложености судских (и арбитражних) одлука суду критичке научне јавности – независност судова не значи независност од аргументоване научне и стручне критике, независност судова не значи независност од критичког суда јавности, независност судова не значи независност од права и одговорности праву.

ПРЕДСЕДНИК

УДРУЖЕЊА ПРАВНИКА У ПРИВРЕДИ СРБИЈЕ

Проф. др Мирко Васиљевић

